

Korrupsiyaya qarşı mübarizə məsələləri

Bakı Biznes Universitetində ilk dəfədir ki, tədris olunan “Dövlət qulluğu etikası” fənninə daxil edilmişdir

Ölkəmizdə korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizə hələ keçən əsrin 70-ci illərindən ulu önder Heydər Əliyev tərəfindən başlanmışdır. Sovet dövləti üçün heç də səciyyəvi olmayan və bu barədə çox da danişılmayan Moskvanın məşhur “Известия” qəzetinə verdiyi “Qoy ədalət zəfər çalsın” sərlövhəli, geniş müsahibəsində Heydər Əliyev rüşvətxorluğun, sosial ədalətsizliyin hökm sürməsindən, mənəvi dəyərlərin getdikcə qiymətdən düşməsindən, ictimai fikrin nəzərə alınmamasından və bunların iqtisadiyyata, siyasetə və dövlət quruluşuna və onun təhlükəsizliyinə ciddi zərbə vura biləcəyini tutarlı dəlillərlə, arqumentlərlə sübuta yetirdi və Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasında korrupsiya və neqativ hallara qarşı qətiyyətli mübarizə aparılmışından danişdi və bu mübarizənin xalq tərəfindən çox böyük rəğbətlə qarşılandığını və əhalinin əksəriyyətinin bu işdə fəal iştirak etdiyini bildirdi.

Müstəqilliyimizin təhlükələrdən qorunması və sabitliyin təminatı üçün korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən də qətiyyətə və ardıcıl həyata keçirilir. Çünkü korrupsiya ölkəmizin təhlükəsizliyinə zərbə vuran əsas problemlərdən biridir. Korrupsiyaya qarşı mübarizə hər bir dövlətin qəbul etdiyi qanunvericilik aktları, qoşulduğu beynəlxalq konvensiyalar və digər öhdəliklər əsasında tənzimlənir.

Korrupsiya latin sözü (“corruption”) “rüşvət-lə satinalma” mənasını verir. Bu, vəzifəli şəxsin ona verilən hüquqlardan sui-istifadə etməsi neticəsində yaranır. Korrupsiya mülkiyyət və iqtisadi cinayətlərin ən ağır formasıdır. O, sosial-iqtisadi problemlərin həlli-nə zərbə vurur.

13 yanvar 2004-cü ildə “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edildi. Bu qanun və müvafiq sərəncamların tətbiqi, cinayət-karlığa qarşı mübarizədə, onun qarşısının alınması prosesində səmərəli vasitəyə çevrildi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 3 sentyabr 2004-cü il tarixli sərəncamı ilə 2004-2006-ci illər korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Dövlət Proqramı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 sentyabr 2012-ci il tarixli Sərəncamı ilə Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Proqramı təsdiq edilmişdir. Dövlət Proqramının məqsədi korrupsiyaya qarşı mübarizəni gücləndirməkdən və iqtisadi münasibətləri sağlam şəkildə for-

malaşdırmaqdən ibarətdir.

Korrupsiyaya qarşı mübarizə programında deyilir: “Korrupsiya vəzifəli şəxslərin öz statusundan, təmsil etdiyi orqanın statusundan, vəzifə selahiyətlərindən irəli gələn imkanlardan istifadə etməklə qanunsuz olaraq maddi və mənəvi nemətləri, imtiyazları və ya güzəştləri əldə etməklə, habelə fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən qeyd edilən maddi və sair nemətlərin, imtiyazların və ya güzəştlərin qanunsuz olaraq vəzifəli şəxslərə verilməsi yolu ilə həmin şəxslərin ələ alınmasıdır”.

Bir çox hallarda dövlət məmuru qanuna zidd olaraq tərəflərin birinin xeyrinə qərar qəbul edir. Məsələn, müəyyən şərtlər əsasında keçirilən tenderdə dövlət sifarişini qəbul etmek üçün maraqlı tərəf olan özəl təşkilata üstünlük verilir.

Korrupsiyanın iqtisadi nəticələri, ilk növbədə, gizli iqtisadiyyatın genişlənməsi ilə səciyyələnir. Bu zaman büdcəyə vergi ödənişləri az daxil olur, dövlət maliyyə istiqamətini iqtisadi idarəetmədə itirir, nəticədə büdcə göstəricilərinin azalması sosial problem yaradır. Eyni zamanda, bazarda rəqabət mexanizmi pozulur, rəqabətə tab getirmək üçün rüşvet verilir ki, bu da rəqabət və bazarın təsirinin azalması və nüfuzdan düşməsi ilə nəticələnir. Büdcə vəsaitlərindən səmərəli istifadə edilməməsi, o cümlədən dövlət sifarişi və bölgüsündə, həmçinin kreditlərin verilməsində rüşvet əsas rol oynayır. Bu da ölkə büdcəsində nizamsızlıq yaradır. Əmlak bərabərsizliyi genişlənir. Bir tərəfdə yoxsulluq, digər tərəfdə olıqarx qrupların əmlakı artır. Dövlət və ictimai münasibətləri tənzim edən qanunlar nüfuzdan düşür. Dövlət orqanları tərəfindən vətəndaşların müdafiəsi zəifləyir. Beləliklə, korrupsiyalasmış hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətsizliyi mütəşəkkil cinayətkarlığın artmasına və çirkli pulların yuyulması üçün əlverişli şərait yaranır. Nəticədə sosial gərginlik artır, siyasi sabitlik pozulur, iqtisadiyyat təhlükə qarşısında qalır. Korrupsiyanın siyasi nəticələri ümummilli inkişafla bağlı siyasetin bütövlükdə dəyişməsi ilə nəticələnir.

Bunu nəzərə alan ölkə başçısı korrupsiyaya qarşı mübarizənin ardıcıl və qətiyyətə aparılmasını daim nəzarətdə saxlayır, normativ-hüquqi bazarın təkmilləşdirilməsi üçün lazımi tədbirlər görməklə bərabər, 2004-cü il 28 oktyabr tarixli 138 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Əsasnaməsi”ndə dəyişiklik edilməsi və cinayət

yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində bəzi tədbirlər haqqında” 2018-ci il oktyabrin 8-de fərman imzalamışdır.

Korrupsiyaya qarşı mübarizə hamı tərəfindən qətiyyətə aparılmalı və müntəzəm xarakter almmalıdır. Bunun üçün əhali arasında geniş təbliğat və maarifləndirmə işləri aparılmalıdır ki, bütün təbəqədən olan insanları — fəhlələri, ziyanlıları, gəncləri, xüsusi tələbələri bu mübarizəyə qoşmaq mümkün olsun.

Qeyd etmək lazımdır ki, Bakı Biznes Universitetində də korrupsiyaya qarşı mübarizə məsələlərinə çox böyük diqqət yetirilir: Burada professor-müəllim heyəti və tələbələr arasında təkçə maarifləndirmə işi aparmaq deyil, korrupsiyaya qarşı mübarizə məsələlərini də elmi əsaslarla tələbələrə tədris etmək məsəlesi əsas götürülür.

Universitetdə tədris olunan “Dövlət qulluğu etikası” fənnində korrupsiyaya qarşı mübarizə məsələləri ilk dəfə olaraq sərbəst mövzü kimi proqrama daxil edildi və 2016-ci ildən müvəffeqiyyətlə tədris olunmağa başlanıldı.

Bu fənnin tədris olunmasını çox vacib məsələ kimi qiymətləndirmək lazımdır. Çünkü mövzü tək tələbələrə aid məsələ olmayıb, professor-müəllim heyətinə də çox lazımlı mövzudur.

“Korrupsiyaya qarşı mübarizə məsələləri” sərbəst bir mövzü kimi “Dövlət qulluğu etikası” fənninin proqramına Bakı Biznes Universitetinin rektoru, iqtisad elmləri doktoru, professor İbad Abbasov tərəfindən salınmışdır və bu fənnin tədrisi onun gündəlik nəzarəti altındadır.

Çünki universitetin tələbə və professor-müəllim heyətini, genç nəslə korrupsiya ilə mübarizə ruhunda tərbiyə etmək, onları bu işə şüurlu şəkildə cəlb etmək vacib dövlət siyasetidir. Kollektivdə və tələbələrdə belə təhlükəli qanunsuzluqlara, ədaletsizliyə dözümsüzlük hissələri aşılamaq çox mühüm əhəmiyyətə malik olan məsələlərdəndir.

İnanırıq ki, Bakı Biznes Universitetinin yaradıcılıq binası, hər növ texniki vəsítələrlə təmin olunmuş geniş, rahat və işyılı auditoriyaları, yüksək standartlara cavab verən, zəngin kitabxanası, professor-müəllim heyəti ilə tələbələrin səmimi, münasibətləri dövlət siyasetinə bir töhfə, gələcəyimizə xidmətdir.

Əzim PİRİYEV,
Bakı Biznes Universitetinin Humanitar elmlər kafedrasının müdürü, dosent.